Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm – B. No: 2021/7282 (1/7/2026)

Karar metni resmî kaynaktan aktarılmıştır; heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2021/7282)

Karar Tarihi: 1/7/2026

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, kısıtlılar adına araç alınması için izin verilmesi taleplerinin reddedilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Sulh hukuk mahkemelerince başvurucuların kısıtlıların vasileri olarak atanmasına karar verilmiştir.

3. Başvurucular, vasisi oldukları kısıtlıların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kısıtlılar adına araç almak için izin ve yetki verilmesini talep etmiştir.

4. Sulh hukuk mahkemeleri kısıtlıların menfaatlerini gözönünde bulundurarak başvurucuların araç alımı taleplerinin reddine karar vermiştir. Başvurucular, kararlara itiraz etmiştir.

5. Asliye hukuk mahkemeleri başvurucuların itirazlarını reddetmiştir.

6. Başvurular süresi içinde yapılmıştır. 2021/21588 numaralı bireysel başvuruda başvurucu adli yardım talebinde bulunmuştur. Başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

7. 2021/21588 numaralı bireysel başvuruda ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvurucunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir. 2021/21588, 2021/10344, 2021/31917, 2021/41342 numaralı bireysel başvuru dosyalarının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2021/7282 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesi gerekir.

8. Başvurucular, kısıtlılar adına yeni bir araç alımı taleplerinin reddedilmesinin kısıtlıların mülkiyet hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir. Özel tüketim vergisi istisnası çerçevesinde kısıtlıyı borçlandırmadan kısıtlının ihtiyaçlarını karşılamak üzere araç satın alınmasını talep ettiklerini, karşılıksız kazandırmaya konu araç yönünden kısıtlıların Anayasa'nın 35. maddesi anlamında korunması gereken menfaatinin bulunduğunu belirtmiştir.

9. Anayasa Mahkemesi (... [2. B.], B. No: 2015/17844, 7/3/2019) kararında kısıtlılar adına araç alınması taleplerinin reddine ilişkin şikâyetleri mülkiyet hakkı kapsamında incelemiştir. Başvuru konusu olayda da benzer yöndeki şikâyetlerin mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

10. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar" başlıklı 46. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca bireysel başvuru ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir. Buna göre bir kişinin Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için iki temel ön koşulun birlikte bulunması gerekir. Bunlar, başvuruya konu edilen kamu

gücü eylem veya işleminden ya da ihmalinden başvurucunun güncel bir hakkı nedeniyle kişisel olarak ve doğrudan etkilenmesidir. Bu çerçevede ortaya çıkan sonuç nedeniyle başvurucunun mağdur olduğunu ileri sürmesi gerekir (... [2. B.], B. No: 2013/1977, 9/1/2014, § 42).

11. Bireysel başvuru formlarının "Başvurucu Bilgileri" kısımlarında kısıtlıların vasileri olan başvurucuların isimlerine yer verilmiştir. Formlarda başvurucu olarak kısıtlılar gösterilmemiş ve başvuruların kısıtlılar adına yapıldığı belirtilmemiştir. Buna göre eldeki bireysel başvuruların vasi statüsündeki başvurucular adına yapıldığı kabul edilmelidir. Aksi hâlde başvurucu yerine geçerek Anayasa Mahkemesince bireysel başvuru formu içeriğinden anayasal hakları kişisel ve doğrudan etkilenen kişiler resen tespit edilerek başvurucu olarak kaydedilmesi gerekecektir. Başvurucular, vasisi oldukları kısıtlı kişiler adına yeni bir araç alım talebinin reddedilmesi nedeniyle kısıtlıların mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Buna karşılık başvuruculların söz konusu taleplerin reddedilmesinin kendilerinin mülkiyet hakkını kişisel olarak ve doğrudan etkilediğini ve yakındığı müdahale nedeniyle mağdur olduğunu açıklamadığı görülmüştür. Dolayısıyla başvuruculların şikâyete konu kararlardan kişisel olarak ve doğrudan etkilendiğini ortaya koyamadığı sonucuna varılmıştır (aynı yönde bkz. ... [2. B.], B. No: 2020/35466, 19/11/2025).

12. Açıklanan gerekçelerle başvurunun kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvuruların BİRLEŞTİRİLMESİNE,

B. 2021/21588 sayılı bireysel başvurudaki adli yardım talebinin KABULÜNE,

C. Başvuruların kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

Ç. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 339. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca tahsil edilmesi mağduriyetine neden olacağından adli yardım talebi kabul edilen başvurucunun yargılama giderlerini ödemekten TAMAMEN MUAF TUTULMASINA,

D. Adli yardım talebinde bulunulmayan başvurularda yargılama giderlerinin başvurucular üzerinde BIRAKILMASINA 1/7/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.